

Promemorian - Genomförande av nya krav på upphettade tobaksvaror

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 3 juli 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stad har mottagit en remiss med en promemoria från Socialdepartementet gällande genomförandet av nya krav på upphettade tobaksvaror för yttrande. I promemorian föreslår Regeringskansliet att det införs ett förbud mot upphettade tobaksvaror med karakteristisk smak i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP). Förslaget har sin grund i att den Europeiska kommissionen har antagit ett så kallat delegerat direktiv (2022/2100) den 29 juni 2022.

Upphettade tobaksvaror för rökning ska förses med informationstext och kombinerade hälsovarningar. Det föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka upphettade tobaksvaror som ska anses ha karakteristisk smak och att kravet på informationstext samt att kombinerade hälsovarningar bör regleras genom Folkhälsomyndighetens föreskrifter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget att lagen om tobak och liknande produkter ändras så att det delegerade direktivet genomförs. Kontoret anser dock att förtydligande definitioner bör införas i lagen, såsom definition av uttrycken *upphettad tobaksvara* och/eller *upphettad tobaksvara för rökning* samt vilka specifika egenskaper som ska avgöra huruvida en upphettad tobaksvara är rökfri eller för rökning.

Socialnämnden ser positivt på förslaget att lagen om tobak och liknande produkter ändras så det delegerade direktivet genomförs. Nämnden anser dock att förtydligande definitioner bör införas i lagen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är allmänt känt att tobaksrökning är den sammantaget enskilt största riskfaktorn för sjukdomar i lungor, hjärta och kärl. Det är därför viktigt att berörda lagar och direktiv uppdateras när nya tobaks- och andra liknande produkter uppkommer. Att lagen om tobak och liknande produkter nu ändras i enlighet med delegerade direktivet genomförs, där bland annat förbud mot upphettade tobaksvaror med karakteristisk smak finns med, är jag därför i grunden positiv till.

Det nya bestämmelserna skulle dock tydligare behöva definiera eller vägleda i vad som anses vara en produkt för rökning eller inte. I nuvarande förslag utgår bestämmelserna från att Folkhälsomyndigheten ska ta fram föreskrifter och att en praxis arbetas fram. Innan sådan praxis hunnit fastställas finns en risk att handläggning vid tillsynsärenden kompliceras och att olika beslut kan komma att fattas i likartade enskilda ärenden vilket inte vore en önskvärd utveckling.

Stockholm den 14 juni 2023

Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss - Promemorian Genomförande av nya krav på upphettade tobaksvaror, dnr KS 2023/463-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Europeiska kommissionen har antagit det delegerade direktivet (EU) 2022/2100 från den 29 juni 2022 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU vad gäller upphävande av vissa undantag för upphettade tobaksvaror. Genom det delegerade direktivet förbjuds upphettade tobaksvaror med karakteristisk smak. Vidare ska sådana upphettade tobaksvaror som är en tobaksvara för rökning förses med en informationstext och kombinerade hälsovarningar.

Reglerna på tobaksområdet är till stor del harmoniserade genom Europaparlamentets och rådets direktiv från 2014. Genom tobaksdirektivet harmoniseras bestämmelser om bland annat ingredienser i tobaksvaror samt vissa aspekter av märkning och förpackning av tobaksvaror. Hälsovarningar är en del av märkningskraven. Direktiven syftar till att underlätta att den inre marknaden för tobaksvaror och relaterade produkter fungerar smidigt och utgångspunkten är en hög skyddsnivå för folkhälsan särskilt för ungdomar.

Som en följd av ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2022 vad gäller upphävande av vissa undantag för upphettade tobaksvaror samt att sådana upphettade tobaksvaror ska förses med en informationstext och kombinerade hälsovarningar, föreslås justeringar i de bestämmelser i lagen om tobak och liknande produkter som behandlar smaksatta vätskor avsedda att konsumeras genom elektroniska cigaretter. Vidare föreslås justeringar i två bemyndiganden avseende Folkhälsomyndighetens avgiftsuttag. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2024.

Den bedömning som görs är att kommunens, länsstyrelsens och Folkhälsomyndighetens nuvarande tillsynsansvar bör omfatta även de nya kraven. Folkhälsomyndigheten och kommunen bör få ta ut avgifter för sin tillsyn.

I promemorian föreslås:

- Att upphettade tobaksvaror med karakteristisk smak ska förbjudas.
- Att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka upphettade tobaksvaror som ska anses ha karakteristisk smak.
- Att Folkhälsomyndigheten ska få meddela föreskrifter om vilka upphettade tobaksvaror som ska anses ha karakteristisk smak.
- Att det inte bör föras in någon definition av upphettad tobaksvara i lagen.
- Att kravet på informationstext och kombinerade hälsovarningar på förpackningar till sådana upphettade tobaksvaror som är en tobaksvara för rökning bör genomföras genom Folkhälsomyndighetens föreskrifter.

Av promemorian framgår att konsekvenserna av föreslagna ändringar kommer att bli begränsade för kommunerna. Kommunerna ansvarar för tillsyn över bestämmelserna om hälsovarningar på de fysiska försäljningsställena. Det är således kravet på kombinerade hälsovarningar och kommande föreskrifter, för upphettade tobaksvaror för rökning, som kan påverka staden i dess tillsyn. Den nya regleringen innebär i

huvudsak att staden kommer att behöva förhålla sig till förändrade föreskrifter vid tillsynsbesök på fysiska försäljningsställen. I promemorians konsekvensbeskrivning framhålls dock att de upphettade tobaksvarorna som finns på den svenska marknaden idag klassificeras som rökfria, varför ingen egentlig förändring av kommunens tillsynsarbete kommer att ske i dagsläget. Det kan dock inte uteslutas att upphettade tobaksvaror för rökning kommer att börja saluföras i Sverige framöver.

Av promemorian framgår att direktivet inte framhåller vilka egenskaper som avgör om en upphettad tobaksvara är rökfri eller en tobaksvara för rökning. Huruvida en tobaksvara är rökfri eller för rökning ska istället avgöras i det enskilda fallet och det anförs att det ankommer på Folkhälsomyndigheten och kommunerna i egenskap av tillsynsmyndighet och rättstillämpningen att utveckla praxis kring vilka egenskaper som avgör om en tobaksvara är rökfri eller inte.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget att lagen ändras så att det delegerade direktivet genomförs. Stadsledningskontoret ser positivt på att samma krav på informationstexter och hälsovarningar som i dag gäller för förpackningar till cigaretter, rulltobak och tobak för vattenpipa även kommer att gälla för upphettade tobaksvaror för rökning.

Till skillnad mot förslaget i promemorian anser stadsledningskontoret att det kan vara av värde att det i LTLP framgår en definition av uttrycken *upphettad tobaksvara* och/eller *upphettad tobaksvara för rökning*, i synnerhet då detta är avgörande för kravet på informationstext och hälsovarning. I LTLP definieras redan idag olika uttryck, exempelvis elektroniska cigaretter, påfyllandsbehållare och örtprodukter för rökning. Stadsledningskontoret anser att det skulle bli tydligare om en definition av uttrycket *upphettad tobaksvara* och/eller *upphettad tobaksvara för rökning* infördes.

Om flera nya upphettade tobaksprodukter lanseras på marknaden i Sverige är stadsledningskontoret tveksam till möjligheten att prioritera och att driva rättsliga processer för att utröna vilka specifika egenskaper som ska avgöra huruvida en upphettad tobaksvara är rökfri eller för rökning, vilket torde bli nödvändigt för att kunna påtala eventuella brister på försäljningsställen. Det vore därför av värde att lagstiftaren ger någon ledning i frågan om när en produkt anses vara för rökning, likt definitionen av örtprodukt för rökning.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att socialdepartementets remiss *Promemorian Genomförande av nya krav på upphettade tobaksvaror* besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 maj 2023 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på kommunstyrelsens remiss av promemorian *Genomförande av nya krav på upphettade tobaksvaror*.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 april 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inga synpunkter på förslaget som sådant, innefattande genomförandet av direktivet. Förvaltningen ser positivt på att samma krav på informationstexter och hälsovarningar som i dag gäller för förpackningar till cigaretter, rulltobak och tobak för vattenpipa även kommer att gälla för upphettade tobaksvaror för rökning.

Till skillnad mot förslaget i promemorian anser förvaltningen att det kan vara av värde att det i LTLP framgår en definition av uttrycken ”upphettad tobaksvara” och/eller ”upphettad tobaksvara för rökning”, i synnerhet då detta är avgörande för kravet på informationstext och hälsovarning.

I LTLP definieras redan idag olika uttryck, ex. ”elektroniska cigaretter”, ”påfyllandsbehållare” och ”örtprodukter för rökning”. Förvaltningen anser att det snarare skulle bli tydligare än betungande att även införa en definition av uttrycket ”upphettad tobaksvara” och/eller ”upphettad tobaksvara för rökning”.

Om flera nya upphettade tobaksprodukter lanseras på marknaden i Sverige är förvaltningen tveksam till att denna kommer ha utrymme att prioritera och att driva rättsliga processer för att utröna vilka specifika egenskaper som ska avgöra huruvida en upphettad tobaksvara är rökfri eller för rökning, vilket torde bli nödvändigt för att kunna påtala eventuella brister på försäljningsställen. Det vore därför av värde att lagstiftaren ger någon ledning i frågan om när en produkt anses vara för rökning, likt definitionen av örtprodukt för rökning.